

Konya Mebusu Himmet Ölçmen'in, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği hakkında kanun teklifi ile Gaziantep Mebusu Süleyman Kuranel'in, Türkiye Mimarlar ve Mühendisler Odaları kanunu teklifi ve Bayındırlık ve Adalet komisyonları raporları (2/260, 390)

Konya Mebusu Himmet Ölçmen'in, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği hakkında kanun teklifi (2/260)

20 . VI . 1951

T. B. Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Mühendis ve Mimar Odaları Birliği tasarısını ilişik olarak sunuyorum. Gereğinin yapılmasını arz ve rica ederim.

Konya Milletvekili
Yük. Müh.
Himmet Ölçmen

Mühendis ve Mimar Odaları Birliği tasarısı gerekçesi

Türkiye'de tekniğin devamlı olarak inkişafının sağlanması ve bu suretle memleketin imar ve bayındırlık işlerinde teknikten âzami bir şekilde faydalanma imkânlarının elde edilmesi gayesiyle mühendislerin ve mimarların teşkilâtlandırılması bu tasarının esasını teşkil eder.

Bilindiği gibi teknik, sosyal ekonomide mühim bir rol oynamakta ve zamanımızda insanların pek çok ihtiyaçları teknik sayesinde temin edilebilmektedir. Sosyal hayata iyi bir veçhe veren teknik ve ekonomik faaliyetlerde muhtelif branşlara mensup mühendislerin ve mimarların ihtisasları dâhilinde ve meslek prensiplerine uygun olarak çalışmalarını ve iş birliği yapmalarını memleket menfaati icabıdır. İleri memleketlerde bu mevzulardaki büyük problemler teknik elemanların geniş ölçüde fikrî ve bedenî iş birliği ile hal edilmekte ve programlaştırılmaktadır. Buna mukabil ihtisasa ve muhtelif meslek adamları arasında iş birliğine ehemmiyet verilmiyen halde millî servetler bilgisiz ellerde heder olur.

Teknik, bugünkü mânasıyla, tabiatın insanlara verdiği iktidarı artırmak vasıtasıdır. Tekniğin amacı istihsal ve yapıyı imkân nispetinde tasarrufla en iyi bir şekilde hal etmektedir. Tekniğin bir tekâmül sanatı olduğu anlaşıldıkça ve teknik işlerin çerçevesi genişledikçe fen adamlarının, devlet işlerinden fazla, fert işlerinde rolleri artmıştır.

Birkaç asır evveline kadar mühendislik ve mimarlık mahdut bilgilerden ibaret meslekler halinde bulunuyor ve bu teknik elemanların pratikten yetişmesi mümkün olabiliyor ve cezai müeyyideler ile iyi iş görmeleri temin edilebiliyordu. Fakat bugünkü sosyal hayatın ihtiyaçlarını karşılayacak teknik işler hakkında toplu bir bilgi bir insan ömrü boyunca dahi zor kazanılabildiğine göre pratikten yetişme meslek adamları ile maksat ve gayeye varılması imkânsuz hale gelmiş ve iptidai maddelerden tasarruf ve aynı zamanda yüksek kaliteli istihsal ve yapı vücuda getirmek fikri ilerledikçe mühendislik ve mimarlığın özel meslekler halinde tahsil ve icra edilmesi lüzumu tezahür etmiştir. Filhakika fen adamlarının asrımızdaki tekâmül ile müte-nasip hizmet görebilmeleri iyi yetişmiş olmakla beraber geniş bir kültüre ve iyi bir karaktere sahip olmalarına mütevakkıftır. Şu kadar ki, hiçbir memlekette teknik üniversiteler dahi

öğrencilerini tam yetişmiş olarak çıkaramazlar. İş hayatında tecrübe ve mümareseler ve devamlı tettebbüler ile pratik ve teorik bilgiler tekemmül eder.

Birçok memleketlerde mühendis ve mimarların iş hayatındaki muvaffakiyetleri, karakterleri, iktisap ettikleri ihtisasları veya meslek prensiplerine uygunsuz hareketleri, kendileri tarafından kurulan cemiyetler tarafından en doğru olarak takdir, tesbit ve kontrol edilebilmekte ve bu cemiyetlerin referansları büyük bir kıymet ve ehemmiyet taşımaktadır. Bir taraftan da bu cemiyetler memleketin teknik elemanlarından ve teknik imkânlardan en randımanlı ve rasyonel surette faydalanılabilmesine lüzumlu şartların hazırlanmasında ve endüstri ve yapılarda kullanılacak umumi normlar ve fennî şartnamelerin tesbitinde alâkalı devlet makamlarına mükemmel faydaları da olmaktadır:

İleri memleketlerde mühendis ve mimar odalarının bilhassa berveçhi âti hususlardan büyük faydaları da olmaktadır:

a) Mühendis ve mimarların meslek bilgilerinin standart bir seviyeye yükselmesi ve meslekî ihtisas kolları vücuda gelmesi,

b) Teknik elemanlara ihtisas ve iktidarlarına göre iş bulunması,

c) Teknik işler için memleketin her yerinde tatbik edilecek belirli hesap ve inşaa usulleri ile yapı kabul şartnameleri ve istihkak raporu tanzim usullerini tesbit etmek suretiyle teknik sahada memleket bütünlüğünün sağlanması,

d) Tekniğe lüzumu kadar önem verilerek, memleket ihtiyacına ve karakterine göre teknik işlere veçhe verilmesi,

e) Bu cemiyetlerden memleketin teknik şûrası ve plânlaşma organı olarak faydalanılması,

f) Meslekî ahâkın teessüsünün ve yükselmesinin sağlanması ve kötü niyetli, iktidarsız teknik elemanlara cemiyet tarafından inzibati cezalar tatbiki suretiyle iyi iş görülmesinin temin edilmesi,

g) Fennî risâleler çıkarılması ve konferanslar ve kongreler tertibi suretiyle gerek memleketteki işler hakkında fikir teati edilmesi ve bilgi edinilmesi ve gerek tekniği daha ileri memleketlerdeki faaliyetlerden faydalanması,

h) Umumiyetle malzeme ve konstrüksiyon hakkında memleket şartlarına uygun teknik icapları gerçekleştirilecek yönetmelikler, normal şartnameler hazırlanması,

i) Fennî adamlarının mesailerini hakkında normal ücret listeleri tertip'lenmesi,

j) Muhtelif kademelerdeki teknik elemanlar arasında kuvvetli bağlar ile bir iş ahengi kurulması ve meslekî faaliyetlerin her kademesinde çalışan işçi ve teknik elemanların vasıflarının iyileşmesini ve bilgi kabiliyetleri nispetinde daha yüksek kademelere yükselmelerini sağlayacak imkânların hazırlanması,

Memleketimizde her ne kadar Cemiyetler Kanununa göre teşekkül etmiş Türk Mühendis'ler Birliği, Yüksek Mimarlar Birliği, Türk Mühendisler Birliği gibi cemiyetler mevcut ise de bunlar yukarıda bahsedilen gayeleri tahakkuk ettirebilecek imkânlara ve teşkilâta malik bulunmadıklarından yukarıda tafsil edilen maksatları karşılamak üzere vazife ve salâhiyetleri kanunla muayyen ve muhtelif mühendislik gruplarını ve mimarları bünyesinde toplayacak ayrı bir teşekküle ihtiyaç hissedilerek ilişik tasarı hazırlanmıştır.

Tasarımın 1 nci maddesinde birliğin ilk teşekkülünde birliğe girecek meslek mensupları inşaat, makine, elektrik ve maden olmak üzere tesbit edilmiştir. Burada makine, elektrik ve maden mühendisliği geniş mânaları ile alınmakta ve bu gruplarda meselâ gemi ve uçak inşaat, muhabere ve izabe mühendisliği gibi branşlar dâhil bulunmaktadır. İlk teşekkülü yıllarında birlik mesaisinin muayyen hedeflere teksifi maksadıyla kimya, sanayi, orman, ziraat gibi şubelere mensup mühendislerin birliğe girmeleri mecburi tutulmamış fakat bunların da ileride birliğe katılmaları imkânı mahfuz tutulmuştur. Filhakika memleketimizde şimdiki halde büyük kitle hâlinde serbest çalışan ve kendi aralarında teşkilatlanmalarında büyük fayda mülâhaza edilen meslek grupları daha ziyade inşaat, makine, elektrik ve maden mühendislikleri olarak müalâa edilmiştir.

Tasarımın ikinci maddesinde birliğin organları, üçüncü maddede birliğin üyelerinin ihtisas şubeleri

itibar'yle odalara ayrılacağı, 4 nci maddede odaların organları, 5 nci maddede birliğe kaydü kabul şartları yazılmıştır.

6 nci madde ile birlik bünyesinde toplanan meslek gruplarına mensup mühendis ve mimarların birliğe girmeleri mecbur'yeti vaz'olunmuştur. Mezkûr meslek mensuplarının birliğe girmeleri ihtiyari bırakıldığı takdirde gerek birliğin teşekkül ve faaliyetine lüzumlu zaruri masrafların karşılanmasına ve gerekse birlik görevlerinden olan teknik işlerin ifasına imkân olamayacağı bedihi görülmektedir. Aynı maddede yabancı mühendislerin Türkiye'deki meslekî faaliyetleri de tâyin ve tavzih edilmiştir.

7 nci maddede birliğin görev ve yetkileri, 8 nci maddede mezkûr görev ve yetkilerin odalar tarafından ne suretle ifa edileceği, 9 nci maddede Birlik genel kurulunun kimlerden teşekkül edeceği, 10 nci madde birlik teşkilâtına verilebilecek ücretlerin birlik genel kurulunca tesbit olunacağı, 11 nci maddede birliğin dahilî işlerine ait çeşitli hususların tüzük ile tesbit edileceği, 12 ve 13 nci maddelerde birliğin ve odaların gelirleri belirtilmiştir.

Tasarının 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24 nci maddeleri birlik üyelerinin mesleklerinin icrasında meslek şeref ve haysiyetine ve meslek icaplarına yakışmıyacak fiil ve hareketlerini veya üyeleri aralarında tahaddüs edebilecek meslekî ihtilâfları tetkik etmek ve gerektiği halde inzibati ceza kararları vermek üzere kurulacak inzibat meclisi ve haysiyet divanlarının teşkilâtından ve görev ve yetkilerinden ve verilecek kararların netayicinden ve tatbikatından bahseder.

Tasarının 25 nci maddesinde; memleketimizdeki teknik elemanlardan memleket faydasına daha geniş mesai ve randıman elde edilebilmesi için memur mühendis ve mimarların da kendilerine veya mensup oldukları idarelere taallûk etmemek şartıyla mesai saatleri dışında meslekî bâzı işleri ifa edebilmeleri derpiş edilmiştir.

Tasarının geçici maddesinde, mühendis ve mimar odaları birliğinin kurucu heyetinin ve ilk genel kurulunun toplanması için lüzumlu işlerin hangi teşekküller tarafından ne şekilde yapılacağı bildirilmiştir.

KONYA MEBUSU HİMMET ÖLÇMEN'İN
TEKLİFİ

*Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği kanun
teklifi*

MADDE 1. a) Türkiye'de inşaat, makine, elektrik ve maden yüksek mühendis ve mühendisleri ile yüksek mimar ve mimarları bünyesinde tophyan «Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği» adında tüzel kişiliği haiz bir kurum kurulur.

b) Bu Birliğin merkezi Ankara'dadır,

c) a fıkrasında sayılanlar dışında kalan mühendislik ve mimarlık grupları, temsil edildikleri cemiyetlerin müracaatı ve Birlik Genel Kurulunun teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla Birliğe alınabilirler.

MADDE 2. — Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin organları şunlardır :

a) Birlik Genel Kurulu,

b) Birlik İdare Kurulu,

c) Birlik Genel Sekreterliği.

MADDE 3. — Birlik üyeleri ihtisas şubeleri itibariyle, Birlik Genel Kurulu kararıyla kabul olunacak odalara ayrılır. Oda merkezleri Birlik Genel Kurul kararıyla tesbit edilir. Bu odaların muhtelif bölgelerde şubeleri ve ajansları bulunabilir.

Üyelerinin adedi encümenler teşkili suretiyle ilmî ve meslekî mesai yapmaya müsait bulunmayan ihtisas şubeleri için oda kurulmaz. Bu gibi ihtisas şubesi mensupları Birlik Genel Kurulu kararıyla tâyin edilecek odalara dâhil olurlar.

MADDE 4. — 3 ncü maddede yazılı odaların organları ;

Oda Genel Kurulu ile Oda Yönetim Kurulundan ibarettir.

MADDE 5. — Türk Mühendis ve Mimarlar Oda'arı Birliğine kaydolunabilmek için aşağıdaki şartları haiz olmak lâzımdır.

a) Türkiye Cumhuriyeti tâbiyetinde bulunmak,

b) 3458 sayılı Kanuna göre yüksek mühendis, mühendis, yüksek mimar veya mimar diploma veya ruhsatnamesini haiz bulunmak ;

c) Mühendislik, mimarlık sanatını giderici bir suçtan dolayı mahkûm edilmemiş olmak ;

d) Mühendislik, mimarlık mesleğini icraya mâni ruhi bir ârizası bulunmamak ;

e) Âdi iflâstan başka bir sebeple hacir edilmiş bulunmamak, (hileli müflis olmamak)

MADDE 6. — Odalar birliğinin kapsadığı ihtisas kollarına dâhil yüksek mühendis, yüksek mimar, mühendis ve mimarların, Devletin, âmme müesseselerinin, şirketlerin, cemiyetlerin, müesseselerin ve şahısların mühendislik ve mimarlık meslekinin icrasını iktiza ettiren işleri ile meşgul olabilmeleri ve meslekî tedrisat yapabilmeleri için Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğine kayıtlı olmaları lâzımdır.

Yabancı mühendis ve mimarlar ancak resmî idarelerde ve yabancı taahhüt firmalarında uzman olarak çalıştırılabilirler. Bunlardan gayri özel ve tüzel kişilerin lüzum ve zaruret halinde yabancı mühendis ve mimar istihdam edebilmesi mezkûr lüzum ve zaruretin Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği İdare Kurulunca kabul ve tasdik edilmesine bağlıdır.

MADDE 7. — Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin yetki ve görevleri şunlardır :

a) Yurtta mühendislik ve mimarlık faaliyetlerinin düzenlenmesi ve gelişmesi amacı ile gerek re'sen ve gerekse istek üzerine meslekî işler hakkında tekliflerde bulunmak ve rapor tanzini etmek ;

b) Mühendislik ve mimarlık işlerine ait norunları, umumi şartnameleri ve nizamnameleri incelemek ve bunlar hakkında görüşlerini bildirmek veya bunları re'sen tanzim ederek tathiklarını tavsiye etmek ;

c) Mühendislik ve mimarlık işlerinde hakem ve bilirkişi olabilecek meslek mensuplarını ilgililere bildirmek ;

d) Mühendislik ve mimarlık sahasındaki proje müsabakalarının umumi şartlarını hazırlamak ve talep halinde proje müsabakalarını idare etmek veya jüri üyelerini seçmek ;

e) Mes'ekî işlere ve meslek mensuplarına ait istatistikler tanzim etmek, meslekî mecmualar çıkarmak ve sair yayınlar yapmak ;

f) Yurt hizmet ve menfaatlerini göz önünde

bulundurarak Birlik üyelerinin haklarının sağlanması için yetkili makam ve merciler nezdinde teşebbüs ve tekliflerde bulunmak;

g) Meslekî faaliyetlerin her kademesinde çalışan işçi ve teknik elemanların vasıflarının iyileşmesini ve bilgi ve kabiliyetleri nispetinde daha yüksek kademelere yükselmelerini sağlayacak imkânları etüd ederek görüşlerini ilgili makamlara bildirmek;

h) Yurtta teknik seviyenin yükselmesi ve âmme menfaatlerinin korunması maksadiyle üyelerini tahsil derecelerine, ihtisaslarına, tecrübe ve başarılarına göre sınıflandırmak;

i) Meslekî faaliyetlerin düzenlenmesi bakımından lüzumu halinde ilgili diğer dernekler ile istişarelerde bulunmak ve iş birliği yapmak;

j) Mühendislik ve mimarlık ile ilgili işlerde gerek kasten ve gerekse ihmal göstermek suretiyle veyahut ik idarsızlıkları dolayısıyla işlerin zarar görmesine sebebiyet veren veya mukavelelere riayet göstermiyen ve meslek âdabına uymıyacak hareketlerde bulunan meslek mensuplarının faaliyetlerini incelemek, inceleme sonuçlarını ilgililere bildirmek ve bu nevi hareketlerde bulunanlardan Birlik üyesi bulunanlar hakkında bu kanunda gösterilen tedbirlerin tatbikına karar vermek;

k) Meslekî sigorta teşkilâtı kudmak.

MADDE 8. — Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin bu kanunun 3 nci maddesine göre teşkil olunan odaları yukarıki 7 nci maddede yazılı yetki ve görevlerden yalnız kendi ihtisas şubelerini ilgilendiren hususlar ile meşgul olur ve kararlarını Birlik İdare Kuruluna bildirirler.

Birkaç odayı aynı zamanda ilgilendiren meseleler odalar tarafından incelendikten sonra nihai karar Birlik tarafından verilir.

Odalar resmî makamlar ile temaslarını ancak Birlik İdare Kurulu vasıtasıyla yaparlar. Sırf formalite icabı olan hususlarda odalar bu makamlarla re'sen muhabere salâhiyetini haizdirler.

MADDE 9. — Türk Mühendis ve Mimar odaları Birliği Genel Kurulu bu kanunun 3 nci maddesine tevfikân teşkil olunan odaların üyelerinin % 5 i nispetinde seçecekleri delegelerden teşekkül eder.

MADDE 10. — Birlik İdare Kurulu Başkan ve üyelerine ve Genel Sekreterine ve Odaların Yönetim Kurulu Başkanına ve üyelerine ve di-

ğer vazifelilere verilecek ücretler Birlik Genel Kurulunca tesbit olunur.

MADDE 11. — Tüzük ile belirtilecek hususlar :

7 nci maddenin h fıkrası gereğince yapılacak sınıflandırmaya;

Birlik Genel Kurulunun ve Odalar Genel Kurullarının âdi ve olağanüstü toplantılarına, Oda Genel Kurullarının yetki ve görevlerine;

Birlik İdare Kurulu ve Odaların Yönetim Kurullarının seçimlerine ve bunların toplantılarına ve yetki ve görevlerine;

Birlik İdare Kurulu Başkan, Genel Sekreter ve üyelerinin ve Oda Yönetim kurullarının Başkan ve üyelerinin yetki ve görevlerine;

Birliğin mesul muhasiplik ve idare teşkilâtına ve hesap müfettişlerine;

Birliğin yetki ve görevlerinin tatbik şekillerine ve meslekî encümenler teşkiline ve bunların mesailerine;

Ait hususlar Birlik Genel Kurulu tarafından hazırlanıp Danıştayca onanacak tüzükler ile belirtilir.

MADDE 12. — Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin gelirleri şunlardır :

a) Birliğe üye olarak kaydolunmak ücretleri;

b) Birlik üyelerinin birlik genel kurulunca karar altına alınan senelik taahhütleri ve abonman bedelleri;

c) Umumi bütçeden birliğe tahsis edilecek ödenek;

d) Birliğe yapılacak her türlü yardım ve bağışlar;

e) Talep üzerine yapılacak, teknik tetkikat, rapor tanzimi ve proje müsabakalarının idaresi gibi hizmetler karşılığında alınacak ücretler;

f) Birlik üyelerinden bu kanun gereğince alınacak para cezaları;

g) Birliğe ait gayrimenkullerin gelirleri.

MADDE 13. — Türk Mühendis ve Mimar Odalarının gelirleri şunlardır :

a) Odaya kayıtlı üyelerin Birlik Genel Kurulunca karar altına alınmış olan senelik taahhütlerinin Birlik Genel Kurulunca tâyin ve tesbit edilecek nispeti;

b) Birliğin diğer gelirlerinden Birlik Genel Kurulu kararıyla ayrılacak tahsisler.

MADDE 14. — Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği üyelerinin; mesleklerinin icrasında, meslek şeref ve haysiyetine ve icabatına yakıştırmayacak fiil ve hareketlerinden dolayı inzibati ceza tertibine ve üyeler arasında tahaddüs eden meslekî ihtilâfatı hal ve tesviyeye salâhiyetli olmak üzere, kuruluşları, görevleri ve yetkileri bu kanunda gösterilen; Oda inzibat meclisleri, Birlik haysiyet divanı ve Bayındırlık Bakanlığında yüksek haysiyet divanı kurulur.

MADDE 15. — İnzibati cezalar :

Madde 14 te zikredilen ceza müesseselerinin, kusurlu Oda üyelerine, işledikleri fiilin ağırlık derecesine göre verebileceği inzibati cezalar şunlardır :

- a) İhtar: Üyeyi dikkate davet etmektir,
 - b) Tevbih: üyenin fiil ve hareketlerinin muahazasıdır,
 - c) Yüz liraya kadar para cezası,
 - ç) Yüz liradan bin liraya kadar para cezası,
 - d) Üyenin iki aydan beş seneye kadar meslekini icradan menedi'si,
 - e) Üyenin daimî olarak meslekini icradan menedilmesi,
- a, b, c fıkralarındaki cezalara Oda İdare Kurulunun teklifi ile Oda İnzibat Meclisince hükümlenir.

Oda inzibat Meclis'inin kararları, Birlik haysiyet divanı'na itirazın tetkik olunur. Birlik haysiyet divanı'na verilecek kararlar katîdir.

Birlik Genel İdare Kurulunun ikazı üzerine de, Oda İdare Kurulu kusurlu üyesini inzibat meclisine verir.

ç, d, ve e fıkralarındaki cezalar Oda İnzibat Meclisinin teklifi ile Birlik haysiyet divanı'na verilir. Bu kararlar aleyh'ine yüksek haysiyet divanı'na itiraz olunabilir. Yüksek haysiyet divanı'na verilecek karar'ar katîdir.

MADDE 16. — Oda İnzibat meclis'eri:

Oda İnzibat meclisleri, Oda İdare Kurulu Başkanı ile Oda Genel Kurulunca iki yıllık bir devre için gizli oy ve çoğunluk ile münthap ve en az on yıldan beri mühendislik, mimarlık ile meşgul olan dört üyeden mürekkep olarak beş kişi ile teşekkül eder. Başkanını, Genel Kurulca münthap dört üyesi arasından gizli oy ve çoğunlukla seçer.

Oda Genel kurulu, inzibat meclisi için, aynı şartlar dairesinde dört de yedek üye seçer.

İnzibat meclisi mürettep üyelerinin tamamı ile toplanır ve cezaları 4 kişilik ekseriyetle verebilir.

MADDE 17. — Birlik Haysiyet Divanı :

Birlik Haysiyet Divanı, Birlik İdare Kurulu Başkanı ve Birlik Genel Kurulunca, iki yıllık bir devre için gizli oy ve çoğunluk ile münthap ve ayrı ihtisas şubelerine mensup ve en az on beş yıldan beri mühendislik, mimarlık ile meşgul olan altı üyeden mürekkep olarak yedi kişi ile teşekkül eder. Başkanını Genel Kurulca münthap altı üyesi arasından gizli oyla ve çoğunlukla seçer.

Birlik Genel Kurulu, Birlik Haysiyet Divanı için aynı şartlar dairesinde altı da yedek üye seçer.

Divan, mürettep üyelerinin tam mevcudu ile toplanır ve cezaları beş kişilik ekseriyet ile verebilir.

MADDE 18. — Yüksek Haysiyet Divanı :

Yüksek Haysiyet Divanı, Bayındırlık Bakanlığı Müsteşarının Başkanlığında Adalet Bakanlığının hâkimler sınıfından bir mümessiliyle Türkiye'de mühendislik mimarlık tahsili veren müesseselerin tedris heyetlerince münthap birer profesör, Odalar Genel Kurullarınca en az yirmi yıldan beri mühendislik, mimarlık ile meşgul olmuş mensupları arasından seçilen birer üye ve Bayındırlık Bakanlığı Birinci Hukuk Müşavirinden teşekkül eder.

Yüksek Haysiyet Divanı, mürettep âzasının tam mevcudu ile toplanır ve en az üçte iki ekseriyet ile karar verir.

MADDE 19. — Oda inzibat meclislerine, Birlik Haysiyet Divanı'na ve Yüksek Haysiyet Divanı'na üye olabilmeleri için Birlik üyelerine madde 15 te gösterilen cezalardan «ihtar» dan gayrisi ile teziye edilmemiş bulunmaları şarttır.

MADDE 20 — İhtilâfların hallinde taraflar arasında husumet mevcut olan Oda inzibat meclisi veya Birlik haysiyet divanı üyesi oturuma iştirak edemeyip yeri kur'a ile taayyün edecek yedek üye ile tamamlanır.

Birlik haysiyet divanı Başkanının, hakkında işlem yapılacak kimse sanık tarafından,

reddi halinde keyfiyet yüksek haysiyet divanınca tetkik edilip karara bağlanır.

Yüksek haysiyet divanı âzalarının sanık tarafından reddi halinde de keyfiyet yüksek haysiyet divanında reddedilen üyenin ademi iştirakiyle tetkik olunur ve karara bağlanır.

MADDE 21 — Oda inzibat meclisleri, Birlik haysiyet divanı ve yüksek haysiyet divanı soruşturmalarını gizli olarak yaparlar. İcâbında ehli-vukuf heyetleri teşkil ederler. Oturumlar alenidir. Yalnız üyelerin reddi keyfiyetlerinin tetkiki evrak üzerinde yapılır.

Kararlarda reylerin dağılması ve icabeden karar ekseriyetinin temin olunamaması halinde ceza hükümleri usulü kanununun 385 nci maddesi uygulanır.

İnzibat meclislerinin, divanlarının ve teşkil olunacak ehli-vukuf heyetlerinin çalışmaları idare kurulunca hazırlanıp genel kurulca tasdik edilecek özel bir yönetmelik ile tanzim ve tâyin olunur.

MADDE 22 — Kanuni evsaf ve şeraiti câmi olmıyan veya kendisine tevdi edilmiş vazifeleri ifadan imtina eden veyahut bitarafılığı ihlâl edici hareketi görülen Oda İdare kurulu-na, Birlik İdare Kurulunun teklifi ve Birlik haysiyet divanının kararı ve yüksek haysiyet divanının tasdiki ile Oda inzibat meclisine, Birlik haysiyet divanının teklifi ve yüksek haysiyet divanının kararı ile işten el çektirilir ve keyfiyet Oda üyelerine tamim edilerek seçimler yenilenir. Aynı sebeplerden dolayı Birlik İdare Kuruluna veya Oda inzibat meclislerine de Başbakanın teklifi ve yüksek haysiyet divanının kararı ile işten el çektirilir ve seçimler yenilenir.

MADDE 23. — Resmî daire ve müesseselerde çalışan yüksek mühendis, yüksek mimâr, mühendis ve mimarların memuriyet vazifeleri ile alâkalı kusurları ve suçları Memurlar Kanunu hükümlerine tâbidir.

MADDE 24. — Bu kanun'a tahsil edilecek para cezaları ve üyelerin aidatı ve Birliğin sair alacakları tebliğden itibaren altı ay içinde

ödenmediği takdirde İcra ve İflâs Kanununun ilâmların icrası hakkındaki hükümlerine göre infaz olunur.

MADDE 25. — Resmî idarelerde veya İktisadi Devlet Teşekkül erinde maaşla veya ücretle çalışan fen adamları resmî mesai saatleri dışında, tasdik veya kontrolü kendilerine veya mensup oldukları idareye ait olmıyan Müşavirlik, ehli-vukuf, proje, kontrol ve teknik hesap gibi iş eri yapmakta serbesttirler.

4358 sayılı Kanunun 9 ncu maddesi kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE — Bu kanunun yayımı tarihinden en çok bir yıl içinde Türk Yüksek Mühendisler Birliği İdare Heyetinin teşebbüsü üzerine mezkûr tarihte faaliyette bulunan mühendislik ve Mimarlık Birliklerinden seçilecek üçer delegenin iştirakiyle toplanacak kurucu heyet Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin birinci genel kurulunu toplamakla vazifelidir. Genel Kurulun toplantısına takaddüm eden bütün hazırlıkları bu heyet ikmal eder. Bu iş ere lüzumlu bütün masraflar için faaliyette bulunan Mühendislik ve Mimarlık Birlikleri avans olarak müsavi miktarda lüzumu kadar parayı öderler.

Bu avanslar Birlik tarafından ilk genel kurulun toplantı tarihinden üç yıl sonra başlamak ve beş yılda bitmek üzere üç müsavi taksitte iade edilir.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin birinci genel kurulu, faaliyette bulunan Mühendislik, Mimarlık Birliklerinde kayıt üzesinin yüzde beşi nispetinde seçilecek delegelerden teşekkül eder. Birinci genel kurul, toplantıyı idare etmek üzere bir başkan ve üç kâtip ten mürekkep bir Başkanlık Divanı seçer. Zabıtlar Başkanlık Divanı tarafından tutulur ve seçim er onun tarafından idare edilir. Genel Kurulda kararlar çoğunlukla alınır.

MADDE 26. — Bu kanun yayınlandığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 27. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

17 . V . 1952

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Hazırlamış olduğum Türk Mühendis ve Mimarlar Odası kanun teklifim ilişik olarak sunulmuştur. Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Gazianteb Milletvekili
Süleyman Kuranel

Türkiye Mimarlar Odası ve Türkiye Mühendisler Odaları kanunu tasarısı

GEREEKÇE

Mimarlar ve Mühendisler Odaları kanunu gerekçesi, bu tasarının kendisidir. Kanunda madde madde açıkça çerçvelendiği gibi, ancak «hayati» tâbiriyle ifade olunabilecek temel gayeler hedef tutulmaktadır.

A) Memleketimizin başlıca ana ihtiyaçları arasında iki büyük dâva vardır:

1. Topyekûn umran dâvası,
2. Teknik tesis ve cihazlanma dâvası.

Mimarlarla mühendislerin kadrosunu belirten bu iki ana saha, bugüne kadar iş ve fayda hak ve salâhiyet ölçüleriyle plânlaştırılmış değildir. Bir mimar ve mühendis, eserine ve cemiyete karşı vazife ve haklarını müeyyideleşmiş görmek huzurundan mahrum ve maalesef birtakım tesadüflerin eline terk edilmiş bulunmaktadır.

B) Mekteplerini ve yetiştirilme şartlarını büyük fedakârlık ve zorluklar pahasına temin edebildiğimiz mimarlarla mühendislerin, iş ve kıymet ölçülerine faaliyet ve ehliyet şartlarına asıl tatbik sahası olan cemiyet hayatında yabancı olmakla ilk unsuruna malik bulunduğumuz bir gayenin son unsurundan mahrum kalmak gibi hazin bir vaziyete düşüyoruz. Öyle ki; yetiştirdiğimiz örnekler, kendisi için yetiştirildikleri hayat ve cemiyet karşısında tam mânasiyle himayesiz ve murakabesiz bulunuyorlar.

C) Mimarlarla mühendislerin hiçbir peşin ölçüye bağlı olmayarak içine daldıkları ve şahsi teşebbüs, hususi nefis müdafaası ve ferdî talihlerine göre eser verdikleri cemiyette, kendi zümrelerini kuşatan nizamsızlık o kadar büyüktür ki, pek sarih çizgilerle ayırdedilmesi lâzımgelen bir mimar ile bir mühendisin iş sınırları bile birbirine geçmiş, hak ve salâhiyetleri birbiriyle çatışmıştır. Bu tesellisiz vaziyete ek olarak, mimarlık hakkında en basit bir bilgiden bile mahrum, tamamiyle ehliyetsiz kimselerin memleketin çehresinde her gün korkunç yaralar meydana getirmeleri ve mühendislik ehliyetinden uzak, pratik bâzı tecrübelerden cesaret alan teknisyenlerin de mühendislik faaliyetine imkân bulmaları göz yumulmayacak zararlar meydana yetirmektedir. Mimar ve Mühendis Odaları Kanunu bizi bu tahribkâr hastalıktan kurtaracak şifa verici maddelerden meydana gelmiştir.

D) Dünyadaki bütün ileri memleketlerde, gerek umran, gerekse teknik tesis ve cihazlanma dâvaları bu zümrelerin teker teker ve birbirine nazaran farklarının tecellisi ve cemiyete karşı hak ve vazifelerinin tesbiti sayesinde mümkün olabilmektedir. Bu hususta sayısız misaller kaydetmiş bulunan her hangi bir medeni âlemdede, bugün mimarlar odası teşkilâtı kurulmadan plânlı bir imar dâvasının tahakkukuna, Mühendisler Odası teşkilâtı kurulmadan da asrımızın en keskin üstünlük müeyyidelerinden biri olan teknik tesis ve cihazlanma gayesine doğru ilerlemek ihtimali yoktur.

Etibba Odası, Baro, Ticaret ve Sanayi Odaları kanunları, tıp, hukuk ve ticaret sahalarındaki teşkilât ihtiyacını karşıladığı halde, Mimarlar ve Mühendisler Odaları Kanununun bugüne kadar

çıkarmış olması hayretle karşılanacak büyük ve çok zararlı bir ihmalin neticesidir.

İşte, bir tarafta bütün vatan sathını kaplayıcı topyekûn umran, bir taraftan da teknik tesis ve cihazlanma gibi ruh ve madde sahalarının iki temel şubesi üzerinde teklif ettiğimiz bu kanun, yukardaki ana borçları yerine getirmek ve memleketimizin çoktan beri muhtaç bulunduğu muazzam iş sahalarının disiplin ve huzurunu sağlayacak, bir yandan memleketin, diğer yandan mimarlık ve mühendislik mesleklerinin şiddetle muhtaç bulunduğu hakları, kefalet altına alacak, müeyyideler manzumesidir.

GAZİANTEB MEBUSU SÜLEYMAN KURANEL'İN TEKLİFİ

*Türkiye Mimarlar ve Mühendisler Odaları
kanun teklifi*

MADDE 1. — a) Türkiye'de mesleklerini icra eden mimar ve mühendisleri bünyesinde toplayan (Türkiye Mimarlar Odası) ve her biri kendi ihtisas şubesinin adını taşımak üzere (Türkiye Mühendisleri Odası) isimleriyle tüzel kişiliği haiz ihtisas teşekkülleri kurulur.

b) Bu odaların merkezleri Devlet merkezindedir.

MADDE 2. — Mimar, başta bina veya binalar topluluğu ifadesinin hacim ve satih olarak her şekli bulunmak üzere, bilcümle inşaat hakkının sanat ve fikir ihtisasını ve bu işin tasavvur ve proje, şekillendirme ve cihazlandırma, çalıştırma ve bütünleştirme ehliyetini temsil edendir.

Mimar kendi iş sınırlarını mühendislik ihtisaslarına ait iş sınırlarına girmek suretiyle aşamaz.

MADDE 3. — Türkiye mimarlar odasına girebilmek için mimarların, İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi Mimarlık Şubesinden veya İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesinden veya Hükümetin resmen kabul ettiği eenebi memleketlerdeki bunlara muadil bir yüksek okuldan diploma almış olmaları lâzımdır.

Kapanmış bulunan İstanbul Teknik Okulu Mimarlık kolundan diploma almış olanlar bu maddenin şümulü içindedirler.

MADDE 4. — Mühendis, teknik fayda çerçevesi içinde lâboratuar, atelye, alet, cihaz tesis faaliyetlerine ait ihtisas şubelerinden her hangi birine mensup olan ve o şubeye ait her türlü

tasavvur, proje ve tatbikat mesuliyetini, çalışma ve çalıştırma ehliyetini temsil edendir.

Mühendis, yukarda gösterilen iş sınırlarını, mimarlığın iş sınırına girmek suretiyle aşamaz. Ayrıca hiçbir mühendis, kendi ihtisas şubesinin sınırlarını başka bir mühendisin ihtisas sınırına girmek suretiyle de aşamaz.

MADDE 5. — Türkiye Mühendisler odalarına girebilmek için, Mühendislerin İstanbul Teknik Üniversitesinin (Mimarlık Fakültesinden gayrı) her hangi bir fakültesinden veya Hükümetin resmen kabul edeceği bu fakültele muadil bir eenebi yüksek okulundan diplomalı olmaları lâzımdır.

İstanbul Teknik Okulundan mezun olan Mühendisler ihtisaslarına göre mensup oldukları Mühendisler Odasına kaydolunurlar. Bu mühendislerin yetki ve görevleri mensup oldukları odaların tüzüklerinde belirtilir.

MADDE 6. — Mimar veya mühendislik diploması olmayanlar veya Türkiye Mimarlar Odasından veya Türkiye Mühendisler odalarından ihraç edilenler hiçbir suretle, mimar, veya mühendis, unvanlarını kullanamazlar.

MADDE 7. — Türkiye Mimarlar Odası veya her hangi bir Türkiye Mühendisler Odası kurulabilmesi için, o ihtisasa mensup olanların Türkiye'deki mevcudu yüz kişiden az olmamalıdır.

Miktar itibariyle bir oda teşkil edemiyen ihtisas şubeleri, kendi ihtisas şubelerine en yakın odaya dâhil olurlar.

MADDE 8. — Türkiye Mimarlar ve Türkiye Mühendisler Odaları tüzüklerine göre Türkiye'

nin her yerinde şube açabilirler veya şube açılmıyan yerlerde işlerini mümessil vasıtasıyla yürütebilirler.

MADDE 9. — Türkiye'de, Türk veya ecebi her hangi bir mimar veya mühendisin meslekini icra edebilmesi, veya tedris heyetlerinde vazife alabilmeleri veya ecebi memleketlerden gönderecekleri projeleri realize ettirebilmeleri için Türkiye Mimarlar Odasının veya Türkiye Mühendisler odalarından birinin üyesi olmaları lâzımdır.

MADDE 10. — Bir mimar veya mühendis daimî ikâmetgâhının bulunduğu yerdeki odaya kaydolunur. Daimî ikametgâhı olmıyanlar en çok uğradıkları yerdeki odaya bağlanırlar.

Her hangi bir odanın üyesi olanlar Türkiye'nin her tarafında mesleklerini serbestçe icra edebilirler.

MADDE 11. — Mimar ve mühendisin bulunduğu yerde, mimarlık işini yalnız mimar, mühendislik işini de ihtisasına göre yalnız mühendis yapar.

Ancak mimarın bulunmadığı yerde mimarlık işini mühendis, mühendisin bulunmadığı yerde mühendislik işini mimar, her ikisinin de bulunmadığı yerde bu işleri ehliyetli kalfanın yapabilmesi, ilgili bölge odasından her yıl yenilenmek üzere alacakları yazılı bir izinle kabildir.

MADDE 12. — Türkiye Mimarlar Odası veya Türkiye Mühendisler Odasında kayıtlı bulunmak için aşağıdaki şartları haiz olmak lâzımdır:

a) Türkiye Cumhuriyeti tâbiyetinde bulunmak;

b) Bu kanunun kabul ettiği okullardan diplomalı olmak;

c) Kanunen mesleki giderici bir suçtan mahkûm edilmemek ve oda hâsiyet divanınca karara bağlanmış ve Danıştaydan tasdik edilmiş şahsi ve meslekî bir şerefsizlik taşımamak veya âdi iflâstan başka bir sebeple hacredilmiş bulunmamak, hileli müflis olmamak;

d) Mimarlık ve mühendislik meslekini icraya mâni ruhi bir ârızası bulunmamak;

e) Ecebi mütehasısrı olduğu halde, ilgili odanın muvafakatiyle muayyen vazifeleri görmek üzere resmî veya hususi bir teşekkül tarafından getirilmiş olmak.

MADDE 13. — Türkiye Mimarlar Odası ve Türkiye Mühendisler odalarının yetki ve görevleri şunlardır :

a) Mimarlık ve mühendislik mesleklerini icra edenleri, bu mesleklerin örf ve âdetlerine uygun olarak murakabe ve kontrol etmek;

b) Mimarlık ev mühendislik işlerinde hakem ve bilirikişi olabilecek meslek mensuplarının ilgililere bildirmek;

c) Türkiye'de yapılacak bilcümle meslekî müsabakalarda cari olacak müsabaka tüzüklerini hazırlamak;

d) Meslekî müsabakaları, ihtisasları dâhilinde olmak şartıyla hazırlamak veya hazırlanmış müsabakaları murakabe ve kontrol etmek ve bu müsabakaların jüri üyelerini tâyin etmek;

e) Meslekî faaliyetlerin her kademesinde çalışan işçi, usta ve teknik elemanların vasıflarının iyileşmesini, bilgi ve kabiliyetleri nispetinde daha yüksek mertebelere varmalarını temin edecek usullerle yetkilerini tesbit ederek ilgililere bildirmek;

f) Mimarlık ve mühendislik ile ilgili işlerde gerek kasten, gerekse ihmal göstermek suretiyle veyahut iktidarsızlıkları dolayısıyla işlerin zarar görmesine sebebiyet veren veya mukavelelere riayet etmiyen veya meslek âdabına uygunsuz hareketlerde bulunan veya tüzüğe aykırı hareket etmekte ısrar eden meslek mensuplarının hareketlerini incelemek ve bu nevi hareketlerde bulunanları tüzük hükümlerine göre cezalandırmak;

g) Yetkili meslektaş imzalarının listelerini hazırlamak ve icabeden makamlara vermek;

h) Oda Hâsiyet Divanı tarafından verilen ve Danıştaydan tasdik edilen bir kararla odadan kaydı silinenleri ilân etmek ve ilgili makamlara bildirmek;

i) İşbu yetki ve görevler munhasır olarak Türkiye Mimarlar ve Türkiye Mühendisler odalarına verilmiş haklar olup başka hiçbir teşekkül tarafından benimsenemez.

MADDE 14. — Türkiye Mimarlar Odası ve Türkiye Mühendisler odaları (10 ncu) maddede yazılı yetki ve görevleri kullanırken, kendi ihtisas şubelerini ilgilendirmiyen meselelerle meşgul olamazlar.

MADDE 15. — Türkiye Mimarlar Odasının

ve Türkiye Mühendisler Odalarının idari organları şunlardır:

- a) Merkez Genel Kurulu
- b) Merkez Yönetim Kurulu
- c) Merkez Genel Sekreterliği
- d) Şubeler Genel Kurulları
- e) Şubeler Yönetim Kurulları
- f) Şubeler Genel Sekreterlikleri.

MADDE 16. — Merkez Genel Kurulu, şubelerin temsil edilmesiyle meydana gelir ve topyekûn bütün oda teşkilâtını kuşatıcı bir yetki taşır.

Merkez Genel Kuruluna, odaya kayıtlı olan her üyenin iştirak hakkı vardır.

Şubeler genel kuruluna göndereceği delege veya delegeleri, kongreye bilfiil iştirak etmiş üyelerin miktarına göre ve tüzükte belirtilen esaslar dâhilinde müzakerelerin neticelenmesini mütaakip seçerler ve Riyaset Divasının imzalayacağı bir mazbataya temsil edenle, temsil ettiklerinin isimleri yazılır.

Merkez Genel Kurulunda bulunmayanlar ve delegelerle temsil edilmeyenler, merkezdeki arkadaşlarından birisine Merkez Genel Kurulu Riyasetine, tüzüğe göre ve imzalanmış bir dilekçe vermek usretiyle de kendilerini temsil ettirebilirler.

MADDE 17. — Türkiye mimarlar odası ve Türkiye mühendisler odaları yetki ve görevlerini tüzüklerinde belirtilen esaslara göre yürütürler.

MADDE 18. — Menkul ve gayrimenkul alınmasına, satımına veya ödünç para alınmasına ve verilmesine veya sosyal yardımlarda bulunmasına veya her hangi bir sermayeye iştirake karar vermek odaların büyük genel kurullarına ait bir yetkidir.

MADDE 19. — Yönetim kurulu, tüzüğe göre genel kurulun seçeceği 2 ilâ 8 kişiden meydana gelir. Ayrıca tüzüğe göre yedek üyeler seçilir.

Yönetim kurulu kendi arasında gizli oyla başkanını seçer ve tüzüğe göre vazife taksimi yapar.

MADDE 20. — Yönetim kurulu, icabettiği zaman yetki ve görevlerinden bir kısmını tüzükte belirtilen esaslara göre seçeceği üç kişilik bir icra komitesine devredebilir.

Bu şekilde vazifelendirilen icra komitesi-

nin vereceği kararlar, yönetim kurulu kararı yetkisini haizdir.

MADDE 21. — Genel sekreter veya genel sekreterin emri ve mesuliyeti altındaki büro, yönetim kurulu kararlarına göre odanın işlerini çevirmekle görevlidir. Genel sekreterlik yönetim kurulunun tabii üyesi ve icra organıdır.

Tâyini ve azli tüzük hükümlerine göre yapılır. Maaşını genel kurul tayin eder.

MADDE 22. — Mimarlık ve mühendislik vakar ve şerefine uymayan fiil ve hareketlerde bulunanlarla, meslekî faaliyette vazifelerini yapmayan veya vazife icabı olan dürüstlüğe veya ana tüzük hükümlerinden her hangi birine riayet etmeyenler hakkında bu kanunda yazılı disiplin cezaları tatbik edilir.

MADDE 23. — Disiplin cezaları şunlardır:

a) İhtar: Mimar veya mühendisi dikkate davettir. Bu ceza yönetim kurulu başkanı tarafından yazılan bir mektupla tatbik olunur. Siciline geçmez ve aleyhine itiraz olunmaz.

b) Tevbih: Meslekî âdaba uymayan fiil ve hareketin haysiyet kurulu veya divanı tarafından muahezesisdir.

c) 1 000 liraya kadar para cezası.

d) Meslekten muvakkat çıkarma. Mimar veya mühendisin 30 günden az ve 2 yıldan fazla olamamak üzere mesleğini icradan menedilmesidir.

e) Meslekten çıkarma: Mimar veya mühendisin diplomasının iptal edilmesidir.

Meslekten muvakkat çıkarma veya meslekten çıkarma cezaları, kararın Danıştayca onanmasından sonra tatbik edilir.

MADDE 24. — Türkiye Mimarlar Odası ve Türkiye Mühendisler Odalarının disiplin organları şunlardır:

a) Şube Haysiyet kurulları.

b) Haysiyet Divanı.

c) Yüksek Haysiyet Divanı.

Şube Haysiyet kurulu Şube genel kurulunda yönetim kurulu üyelerinden bir fazlasıyla seçilir.

Haysiyet Divanı Merkez Yönetim Kurulu üyelerinden bir fazlasıyla Büyük Genel Kurul tarafından seçilir.

Yüksek Heyet Divanı ise Haysiyet Divanına Merkez Yönetim Kurulu Başkanı ile şubeler

haysiyet kurulları başkanlarının iltihakı ile meydana gelir.

Şube haysiyet kurulu, Haysiyet Divanı ve Yüksek Haysiyet Divanının verebileceği farklı ceza hükümleri ana tüzükle tesbit olunur.

Ana tüzüğe göre ayrıca haysiyet kurulu seçilmesine lüzum olmayan hallerde yönetim kurulu disiplin meselelerine ait olan oturumlarında «Haysiyet Kurulu» adını taşır.

MADDE 25. — Yüksek Haysiyet Divanı, haysiyet divanı, haysiyet kurulu ve yönetim kurulu üyelerine ve hesap denetçilerine, Genel Kurul Başkanlık Divanı üyelerine tüzükte belirtilen huzur hakları verilir.

MADDE 26. — Türkiye Mimarlar Odası ve Türkiye Mühendisler Odalarının gelirleri şunlardır :

- a) Kayıt ücreti.
- b) Yıllık aidat.
- c) Munzam aidat.
- d) Yapılan hizmet karşılığı olan ücretler.
- e) Vesika harçları.
- f) Yayın gelirleri.
- g) Bağış ve yardımlar.
- h) Odanın mülkiyetinde olan menkul ve gayrimenkullerin gelirleri.
- i) Para cezaları.
- j) İştirakler kârı.
- k) Müteferrik gelirler.

Munzam aidat mimar veya mühendisin, o yıl içinde elde ettiği meslekî kazançtan Gelir Vergisini matrah teşkil eden miktarın binde beşidir.

Kayıt ücreti, yıllık aidat, munzam aidat ve para cezalarının tahsillerine ait odalarca verilen kararlar ilâm hükmünde olup icra dairelerince yerine getirilir.

MADDE 27. — Oda gelirlerinin sarfedilmesi, bütçesi, paralarının nerede bulunacağı, tüzükte yazılı esaslara bağlıdır.

Genel kurul seçeceği iki denetçi vasıtasıyla para işlerini daimî bir kontrol altında bulundurur.

MADDE 28. — Lâğvedilen bir oda şubesinin malları o odaya intikal eder. Ancak her hangi bir sebeple oda lâğvedilirse odaya ait her şeyin nereye intikal edeceği büyük genel kurulun sonuncu toplantısında kararlaştırılır.

MADDE 29. — Her ihtisas odası, üyelerinin mesleklerini icra etmek için alacakları ücretleri, ileri memleketlerdeki teamüllere uygun olarak tüzüklerinde bir tarife ile tesbit etmeye mecburdur. Mimar ve mühendislere ödenecek ücretler bu tarifelere göre tâyin edilir.

MADDE 30. — Bir mimar veya mühendisin serbest bir iş yapabilmesi için, vergi dairesine kayıtlı bulunması ve aylık, haftalık ve gündelik gibi mukannen ücretlerle her hangi bir Devlet müessesesine veya İktisadi Devlet Teşekkülüne veya hususi bir müesseseye bağlanmamış olmaları lâzımdır.

MADDE 31. — Serbest çalışan mimar ve mühendislerin bulunmadığı yerde, o mahallin en büyük mülkiye âmirinin müracaatı ve mensup bulunduğu odanın yazılı muvafakatiyle, vazife gören Devlet memurları tasdik ve murakabesi kendisine veya mensup bulunduğu daireye taallük etmemek şartıyla mesleklerini serbest olarak da icra edebilirler.

MADDE 32. — Devlet memuriyetinden veya İktisadi Devlet Teşekküllerinden ayrılanlar, ayrıldıkları dairelere ait işlerle, memuriyette buldukları zaman resmî temasları olan dairelere ait işleri 3 sene müddetle yapamazlar.

MADDE 32. — Devlet daire ve müesseselerinde belediye ve özel idare veya sermayesinin yarısından fazlası Devlete ait olan daire ve müesseselerdeki mimar ve mühendislerin sebep ve nesep cihetiyle usul ve fûruundan veya birinci ve ikinci derecede akrabalarından olanlar bu dairelerden iş alamazlar.

MADDE 34. — Bilûmum meslekî müsabakalarda verilecek mükâfatların % 5 i müsabıkın parasından kesilerek üyesi bulunduğu odaya ödenir.

MADDE 35. — Mimar ve mühendislerin iş celbi hususunda mutavassıt kullanmaları, sözlü, yazılı, resimli reklâmlar tertibetmeleri memnudur.

Ancak büro ve şantiye gibi yerlere tabelâ koymak, yer tanıtma ve yer değiştirme veya bunlara benzer propaganda mahiyetinde olmak üzere yapılan ilânlarla eser teşhiri, meslek vakarına uygun olmak şartıyla caizdir.

MADDE 36. — Odaya kayıtlı olan her mimar veya mühendis meslek sigortasına yazılmaya mecburdur. Bu sigortaya ait poliçeler, oda kasasında veya yönetim kurullarının tensibedeceği bir bankada oda namına saklanır. Sigortaya yazılmıyan veya birbiri ardına üç taksit ödemiyan mimar veya mühendis taksiti ödeyinmeye kadar işten men edilir. Meslek sigortasının şartları haysiyet divanı tarafından tesbit edilir. Büyük Genel Kurul tarafından tasdik edilir.

MADDE 37. — Odalararası kurul : Odalararası kurul her odanın umumi mümessili vaziyetindeki merkez yönetim kurullarının bir araya gelmesiyle teşekkül eder ve başkanını başkanlar arasından kur'a ile seçer.

Kurulda oylar iki müsavi adede bölündüğü zaman başkanın oyu iki oy sayılır.

Odalararası kurul, ihtisas ifade eden ayrı oda teşkilâtlarını aynı zamanda ilgilendiren meseleler çıktığı zaman toplanır, icabeden inceleme ve görüşmeleri yaparak mevcut meseleleri halleden kararlar alır.

Odalararası kurulda halledilemiyen meseleler hakem kuruluna intikal ettirilir. Hakem kurulu aşağıda yazılı kimselerden teşekkül eder :

- a) İhtilâflı odalardan birer mümessil,
- b) Bayındırlık Bakanlığında bir mümessil,
- c) İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi Mimarlık Şubesinden iki mümessil,

d) İstanbul Teknik Üniversitesinden iki mümessil.

Hakem kurulu gizli oyla aralarından bir başkan seçer.

Odalararası kurul üyeleri huzur haklarını ana tüzüklerine göre kendi bütçelerinden alırlar. Hakem kurulunun huzur hakkı ilgili odalar tarafından müştereken ödenir.

MADDE 38. — Bu kanun yayınlandığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 39. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 40. — Geçici madde : Bu kanunun neşri tarihinden en çok bir yıl içinde Türkiye Yüksek Mimarlar Birliği Merkez Yönetim Kurulu ve Türkiye Yüksek Mühendisler Birliği Merkez Yönetim Kurulu kurucu heyet olarak tüzüklerini hazırlıyacaklar ve 1 nci Büyük Genel Kurullarını toplayacaklardır. Bu genel kurul birlik genel kurulu olarak vazifesini bitirecek ve derneği feshederek odayı kuracaktır.

Kurucu heyetler Büyük Genel Kurul toplantısına ait bütün hazırlıkları ikmal edecekler ve lüzumlu parayı kendi membalarından temin edeceklerdir. Birinci Büyük Genel Kurul bir başkan, iki başkanvekili, ve üç kâtipten ibaret olmak üzere bir başkanlık divanı seçeceklerdir. Zabıtlar Başkanlık Divanı tarafından tutulacak ve seçimler onun tarafından idare edilecektir.

Bayındırlık Komisyonunun raporu

T. B. M. M.

Bayındırlık Komisyonu

Esas No. 2/260, 2/390

Karar No. 21

3. VI. 1953

Yüksek Reisliğe

• 22.VI.1951 tarihinde komisyonumuza havale edilen Konya Mebusu Himmet Ölçmen'in, «Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği hakkında» kanun teklifi ile 21.V.1952 tarihinde yine komisyonumuza havale edilen Gazianteb Mebusu Süleyman Kuranel'in, «Türkiye Mimarlar ve Mühendisler Odaları kanun teklifi» komisyonumuzda incelenmiş, netice olarak her iki teklifin ihtiva ettiği hüküm aynı esaslara dayandığından iki teklifin birden görüşülmesine karar verilmiştir.

Tekliflerde Türkiye'de teknik elemanların inkişafı sağlanmış, hakları korunmuş ve bunların yurdun imar ve kalkınmasında aydın işler görebilmeleri sağlanmıştır.

Teklif sahipleri, tekliflerinde odalar birliği ile odaların vazife ve salâhiyetlerini birbirine karıştırmış ve sıraya riayet etmemiş olduklarından komisyonumuz esas olarak odalar birliğini ele almış, bunun teşekkül tarzını, organlarını, vazife ve salâhiyetlerini belirttikten sonra odaların kuruluşuna geçmiştir. Keza teklif sahipleri, odalar birliği kurulmadan önce bu odalar birliği ile, odaların nasıl, ne şekilde ve kimler tarafından kurulacağını tekliflerinde göstermemişler, bu ciheti muallâkta bırakmışlardır.

Komisyonumuz ise teklifin sonuna geçici madde ilâve ederek birliğin ve odaların ilk kuruluşlarını sarahaten tebarüz ettirmiş, bu suretle tekliflere tatbik edilebilir bir şekil vermiş, bunu bütün Türk mühendis ve mimarlarına teşmil etmiştir. Uzun zamandan beri komisyonu-

muzda tetkika tâbi tutulan bu tekliflerin üzerinden iki yıla yakın bir zaman geçmiş bulunduğundan bunun diğer komisyonlarda daha fazla bekletilmeden öne alınarak konuşulmasını rica ederken, ayrıca komisyon olarak bu teklifi sabırsızlıkla bekliyen bütün teknik camianın bir huzura kavuşabilmesi için öncelikle görüşülmesine karar verilmesini arz ve teklif ederiz.

Havalesi gereğince Adalet Komisyonuna tevdi olunmak üzere Reisliğe sunulur.

Bayındırlık Komisyonu

Reisi	Sözcü	
Gazianteb	Konya	
S. Kuranel	H. Ölçmen	
Kâtip		
Denizli	Antalya	
B. Akşit	A. Tokuş	
Çanakkale	Çanakkale	
S. Endik	B. Enüstün	
İnzada bulunamadı.		
Gazianteb	Kastamonu	
C. San	H. Tosunoğlu	
İnzada bulunamadı		
Niğde	Ordu	Rize
A. Doğanay	N. Fırat	M. F. Metre
Sinob		Sinob
N. Sertoğlu		Söz hakkım mahfuzdur
		M. Tümerkan
Tunceli		Urfa
H. R. Kulu		H. Oral

— 19 —
BAYINDIRLIK KOMİSYONUNUN
DEĞİŞTİRİŞİ

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
kanun teklifi

I - Odalar birliği

MADDE 1. — Türkiye hudutları içinde meslek ve sanatlarını icraya kanunen yetkili olup da, meslekî faaliyette bulunan bütün sivil ve askerî yüksek mühendis, Y. mimar, mühendis ve mimarları teşkilâtı içinde tophyan hükmi şahsiyeti haiz (Türk Mühendis ve Mimarları Odaları Birliği) kurulmuştur.

Birliğin merkezi Ankara'dadır.

MADDE 2. — Âmme hizmetlerine yarar bir teşekkül olan birliğin maksat ve gayeleri şunlardır :

a) Bütün mühendis ve mimarları ihtisas kollarına ayırmak ve her kol için lüzum gördüğü yerde oda tesis etmek, bu suretle aynı ihtisasa mensup meslektaşları bir odanın bünyesinde toplamak,

b) Âmmenin ve memleketin menfaatleri, meslekin inkişafı, meslek mensuplarının hak ve salâhiyetleri bakımından lüzumlu gördüğü bütün teşebbüs ve faaliyetlerde bulunmak,

c) Meslek ve menfaatleriyle ilgili işlerde resmî makamlarla iş birliği yaparak gerekli yardımlarda ve tekliflerde bulunmak meslekle ilgili bileümle mevzuatı, normları, şartname ve nizamnameleri incelemek ve bunlar hakkındaki düşünceleri alâkahlara bildirmek.

MADDE 3. — Birliğin idare organları şunlardır :

- a) Birlik idare heyeti,
- b) Birlik umumi kâtipliği,
- c) Birlik umumi heyeti,
- d) Yüksek haysiyet divanı.

MADDE 4. — Birlik idare heyeti, her oda bir âza ile temsil edilmek üzere birlik umumi heyetince mevcut oda adedince seçilecek âzalardan terekkübeder.

MADDE 5. — İdare heyeti vazifeleri :

Umumi heyetçe alınacak kararları tatbik etmek, odaların çalışmalarını kontrol ve teshil etmek, bu kanunla tanınan hak ve salâhiyetlerin iyi bir şekilde kullanılmasını sağlamak,

birliği dâhilde ve hariçte temsil etmek.

MADDE 6. — Birlik umumi kâtibi; her yıl umumi heyetçe âzası arasından seçilir. Vazifesi, birlik muamelâtını ve idare heyeti işlerini muntazam bir şekilde yürütmekten ibarettir; umumi kâtip idare heyetinin tabii âzasıdır.

MADDE 7. — Birlik umumi heyeti; her yıl odalar umumi heyetlerince odaya kayıtlı âzanın % 5 nispetinde ve üç kişiden az olmamak üzere seçilecek delegelerden teşekkül eder. Birliğin maksadı teşekkülüne ait kararları almak, idare heyeti çalışmalarını incelemek ve direktifler vermek, hesaplarını tetkik, gelir ve gider bütçelerini yapmak, lüzumlu bulunduğu vazifelilerin ücretlerini tesbit etmek meslekî inkişaf ve lüzumlu faaliyetler hakkında sahalar bulmak ve esaslar tâyin etmek ve idare heyeti ile muraqları seçmek umumi heyetin vazife ve salâhiyetleri meyanındadır.

MADDE 8. — Yüksek Haysiyet Divanı aşağıda yazılı âzadan terekkübeder :

- a) Bayındırlık Vekâleti Bayındırlık Meclisince seçilecek bir temsilci,
- b) Temyiz Mahkemesince daire âzaları arasından bir temsilci,
- c) Devlet Şûrası âzaları arasından bir temsilci,
- d) Odalar birliği umumi heyetince seçilecek iki temsilci.

İhtar ve para cezasından gayri cezalarla cezalandırılmış olanlar bu divana âza olamazlar.

MADDE 9. — Yüksek haysiyet divanına seçilen asıl ve yedek âzanın müddeti iki yıldır. Müddeti dolanlar yeniden seçilebilir.

MADDE 10. — Yüksek haysiyet divanı 3/2 ekseriyetle toplanır; ve odalar haysiyet divanlarından gelen karar ve itirazları tetkik eder. Ve bu kararlarda uygun bulduklarını tasdik ve uygun bulmadığı takdirde bozarak mucip sebepleri ile birlikte alâkalı odaya bildirir. Oda haysiyet divanı kararında ısrar ettiği takdirde nihai karar yüksek haysiyet divanına aittir.

MADDE 11. — Yüksek haysiyet divanı lüzumu halinde toplantıya çağırılır. Toplantıya çağırılmalar ve divanca alınmış olan kararların alâkah odalara tebliği Bayındırlık Vekâletince yapılır.

MADDE 12. — Birliğin gelirleri şunlardır :

- a) Odaların tahakkuk eden yıllık gelirlerinin % 20 si,
- b) Odalarca yapılacak fevkalâde yardımlar,
- c) Neşriyat gelirleri,
- d) Yardım ve bağışlar,
- e) Sair müteferrik gelirler.

II - Odalar

MADDE 13. — Yurdun gerekli görülen yerlerinde birlik umumi heyeti kararıyla (Türk Mühendis ve Mimarları odaları) açılabilir.

MADDE 14. — Her ihtisas şubesi için ancak bir oda açılır. Odaların merkezi birlik umumi heyetince tanzim ve tesbit olunur. İhtisasları ve işgal mevzuları aynı olan mühendis ve mimarlar yalnız bir odanın âzası olabilirler.

MADDE 15. — Odalara asli âza olabilmek için Türkiye Cumhuriyeti tâbiyetinden olmak ve Türkiye hudutları içinde meslek ve sanatlarını icraya kanunen yetkili bulunmak şarttır.

MADDE 16. — Ziraat ve orman yüksek mühendis ve mühendisleri, temsil edildikleri cemiyetlerin müracaatı üzerine Odalar Birliği İdare Heyetinin teklifi ve umumi heyetin kararı ile oda kurabilirler.

MADDE 17. — Sayıları oda teşkiline müsait olmıyan ihtisas mensupları birlik umumi heyeti kararı ile ihtisaslarına göre en yakın odaya ithal olunur.

MADDE 18. — Odalar, umumi heyet kararı ile tâyin ve tesbit olunan yerlerde şubeler açar ve mümessillikler ihdas edebilir.

MADDE 19. — Odalar bu kanunun ikinci maddesinin (b) bendinde yazılı maksat ve gayelerle, birlik umumi heyetince kararlaştırılan işlerden yalnız odalarını ilgilendiren kısımlarıyla vazifeli ve sorumludurlar.

MADDE 20. — Odaların idare organları şunlardır :

- a) Oda idare heyeti;

b) Oda umumi heyeti;

c) Oda haysiyet divanı.

MADDE 21. — İdare heyeti, haysiyet divanı üyelerini ve murakıplarını gizli reyyle oda umumi heyeti seçer.

MADDE 22. — Odaların gelirleri :

- a) Âza kaydiyeleri;
- b) Âza yıllık aidatı;
- c) Âzanın o yıl içinde kazancının Gelir Vergisine matrah olan kısmının binde beşi;
- ç) Hizmet karşılığı alınan ücretler;
- d) Vesika ücretleri;
- e) Neşriyat hasılatı;
- f) Bağış ve yardımlar;
- g) Para cezaları;
- h) İştiraklerden mütevellit kârlar;
- i) Meslekî müsabakalarda derece ve mansiyon alanlarla jüriye âza seçilenlerin alacakları paraların % 5 leri;
- k) Müteferrik gelirler.

III - Umumi hükümler

MADDE 23. — Türkiye'de mühendislik ve mimarlık meslekleri mensupları mesleklerinin icrasını iktiza ettiren işlerle meşgul olabilmeleri ve meslekî tedrisat yapabilmeleri için ihtisasına uygun bir odaya kayıt olmak ve âzalık vasfını muhafaza etmek mecburiyetindedirler.

MADDE 24. — Yabancı mütaahhitler veya yabancı firmalar; Türkiye'de Devlet daireleriyle resmî ve huhusi bîlümum müessese ve şahıslara karşı re'sen veya yerli firmalarla müştereken taahhüt ettikleri mühendislik ve mimarlık ile ilgili işlerde yalnız bu işlere munhasır kalmak üzere yabancı mütahassis çalıştırabilirler.

MADDE 25. — Bunlardan gayri muayyen bir ihtisası icabettiren işlerde yabancı yüksek mühendis, yüksek mimar, mühendis ve mimar kullanılabilmesi odalar birliği idare heyetinin mütalâası üzerine Bayındırlık Vekâletince karar verilmesine bağlıdır. Yalnız Devlet daireleriyle resmî ve hususi müessese ve şahıslar tarafından istişari vazifelerle getirilen ve teknik tedrisat için gelenler bu kayda tâbi değildirler; bunlar da ancak getirildikleri iş mevzuu dâhilinde kalarak bunun haricinde meslekî faaliyette bulunamazlar.

MADDE 26. — 24 ve 25 nci maddeler gereğince gelen yabancı meslek mensupları Türkiyede bir aydan fazla kaldıkları takdirde ihtisaslarına en yakın odaya müracaatla geçici âza olarak kaydolunurlar.

MADDE 27. — Yüksek mühendis, yüksek mimar, mühendis ve mimarlar kanunen kendilerine verilmiş olan unvandan başka her hangi bir unvan kullanamazlar.

IV - Cezai hükümler

MADDE 28. — Bu kanunun 23 ncü maddesinde yazılı vecibeleri yerine getirmiyen yüksek mühendis, Y. mimar, mühendis ve mimarlar Türkiye'de meslekî faaliyetten menedilirler.

MADDE 29. — Odalara kayıtlı meslek mensuplarından bu kanuna aykırı hareketleri görülenlerle meslekle ilgili işlerde gerek kasten ve gerekse ihmal göstermek suretiyle veya meslekî kifayetsizlikleri dolayısıyla zarara sebebiyet veren veya akdettiği mukavelelere riayet etmeyen veya hut meslek şeref ve haysiyetini muhıl durumları tesbit olunanlara kayıtlı buldukları oda haysiyet divanına aşağıda yazılı inzibati cezalar verilir:

- a) Yazılı ihtar,
- b) 25 liradan 100 liraya kadar para cezası,
- c) 100 liradan 1000 liraya kadar para cezası,
- ç) 15 günden 6 aya kadar serbest sanat icrasından men'i,

d) Odadan ihraç,

Bu cezaların verilmesinde sıra gözetilmez. Ancak sebep teşkil eden hâdisenin mahiyet ve neticelerine göre bu cezalardan biri tatbik olunur.

MADDE 30. — Haysiyet divanları tarafından verilen yazılı ihtar ve 100 liraya kadar para cezaları katî olup hiçbir mercie itiraz olunamaz. Ancak 29 ncü maddenin (c, ç, d) bentlerinde yazılı cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde ve oda idare heyeti yoluyla Yüksek Haysiyet Divanına itiraz olunabileceği gibi bu cezalar Yüksek Haysiyet Divanının tasdikından geçirilmedikçe de tatbik olunamaz.

MADDE 31. — Serbest olsun, memur veya asker bulunsun muvakkaten sanat icrasından menedilen âzalar hiçbir suretle serbest sahada meslekî faaliyette bulunamazlar. Bunlar hakkın-

da verilen kararlar ilgililerce bilinmek üzere Bayındırlık Vekâletince münasip görülecek yollarla ilân olunur. Ve tatbiki ciheti sağlanır. Sanat icrasından meni müddetince memur ve asker âzaların memuriyetiyle ilgili vazifelerine halel gelmez. Bunların meslekî bakımdan kusur ve suçları bu kanun hükümlerine tâbidir.

MADDE 32. — Muvakkaten sanat icrasından menolunanlar sanatlarını icraya devam ederlerse cezaları bir misli daha artırılabilir.

MADDE 33. — Her türlü oda aidatı ile diğer para cezalarını tebliğ gününden itibaren 30 gün içinde mensup oldukları odaya ödemişler hakkında İcra ve İflâs kanunları hükümlerine göre takibat yapılır.

MADDE 34. — Odalardan ihraç kararı ancak umumi hükümlere göre medeni haklarını kaybetmiş olanlar veya meslek camiasından uzaklaştırılmalarında mutlak zaruret görülenler hakkında verilebilir.

MADDE 35. — Bu kanun hükümleri, müteşebbis heyetlerce ihzar ve ilk umumi heyetçe kabul olunacak bir nizamname ile tatbik olunur.

GEÇİCİ MADDE 1. — Türkiye'de mevcut bilûmum yüksek mühendis, yüksek mimar, mühendis ve mimarlar bu kanunun neşrinden itibaren 2 ay içinde Bayındırlık Vekâletinden alacakları birer beyannameyi doldurarak buldukları yer Bayındırlık müdürlüklerine veya doğrudan doğruya Nafia Vekâletine vermeye mecburdur.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu kanunun neşri tarihinin itibaren bir ay içinde Bayındırlık Vekâletinin teşebbüsü ile mezkûr tarihte faaliyet halinde bulunan meslekî birliklerce gönderilecek ikişer temsilci ile Bayındırlık Vekâletinin tâyin edeceği 5 temsilciden müteşekkîl kurucu heyet Bayındırlık Vekâletinde toplanır. Kanunun neşrinden itibaren 3 ay içinde Odalar Birliği Nizamnamesiyle kurulacak odaların ve ilk umumi heyet toplantısı için lüzumlu diğer bilûmum hazırlıkları tamamlar ve ilân eder. Kanunun neşrinden itibaren altı ay içinde o tarihte faaliyette bulunan birlikler umumi heyetlerini topluyarak üç kişiden az olmamak üzere kayıtlı âzalarının % 5 i nispe-

tinde delegelerini seçer, bunların isim ve adreslerini Bayındırlık Vekâletine bildirir. Vekâletçe bir ay içinde birliklerce seçilen delegelere yazılı davetiye gönderilerek toplantıya davet olunur. Toplanan bu heyet Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliğinin birinci umumi heyetini teşkil eder.

Umumi heyet toplantısını idare etmek üzere bir reis, iki reisvekili, 4 de kâtip seçer. Bu heyet kararlarını ekseriyetle verir. Yalnız tüzüğe ait kararlarda üçte iki ekseriyet aranır.

GEÇİCİ MADDE 3. — Birinci Odalar Birliği Umumi Heyetinin vazifeleri:

a) Kurucu heyet tarafından hazırlanmış bulunan Odalar Birliği Nizamnamesini müza-

kere ve kabul etmek;

b) Kurulması icfâbeden ve kurucu heyet tarafından hazırlanmış olan odaları tesbit etmek ve oda teşkili mümkün olmıyan meslek mensuplarının hangi odaya kayıtlı olacaklarını tetkik ve tâyin etmek;

c) Odalar birliği idare heyetini ve yedeklerini seçmek.

d) Yüksek Haysiyet Divanı âzalarını ve yedeklerini seçmek.

MADDE 36. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren meriyete girer.

MADDE 37. — Bu kanun hükümlerini icraya Bayındırlık ve Adalet vekilleri mezuundur.

T. B. M. M.

Adalet Komisyonu

Esas No. 2/260, 390

Karar No. 17

11 . I . 1954

Yüksek Reisliğe

Konya Mebusu Himmet Ölçmen ve Gaziantep Mebusu Süleyman Kuranel'in Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği hakkındaki kanun teklifleri Bayındırlık Komisyonunda tevhidden görüşülüp komisyonumuza havale edilmiş olmakla teklif sahipleri ve Bayındırlık Vekâleti temsilcisi hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Türkiye Mühendis ve Mimar Odaları Birliği hakkındaki kanun teklifi ile, bu mesleke mensup kimselerin müşterek vazife ve ihtiyaçlarının bir birlik kurulması suretiyle daha yakından korunabileceği mülâhaza edilmiş ve gerek teklif sahiplerinin ve gerekse Bayındırlık Komisyonunun meslekî esbabı mucibeleri komisyonumuzca da vârit görülerek hukuki teknik bakımdan maddeler üzerinde gereken değiştirmeler yapılarak kanun teklifi ittifakla kabul edilmiş ve Türkiye'de mevcut yüksek mühendis, yüksek mimar, mühendis ve mimarların bir an evvel bu birliğe kavuşmalarını teminen

teklifin öncelik ve ivedilikle görüşülmesine karar verilmiş olmakla Umumi Heyete sevk olunmak üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip
İzmir	Manisa	Balıkesir
H. Özyörük	Ş. Ergin	V. Asena
Balıkesir	Amasya	Aydın
M. Erkuyumcu	İ. Olğaç	N. Geveci
Çanakkale	Çankırı	Çoruh
N. Kirişcioğlu	C. Boynuk	M. Güney
Erzurum	Gaziantep	Gümüşane
Enver Karan	G. Kınoğlu	H. Tokdemir
İstanbul	Kars	Kayseri
A. Moshos	L. Aküzüm	Y. Turgut
Konya	Konya	Kütahya
H. Aydınler	M. Obuz	S.S. Nasuhoglu
Sivas	Tokad	Tokad
Ş. Ecevit	H. Ökeren	M. Önal
	Yozgad	
	N. Ü. Alcala	

I. Odalar Birliği

MADDE 1. — Türkiye hudutları içinde meslek ve sanatlarını icraya kanunen salâhiyetli olup da, meslekî faaliyette bulunan bütün sivil ve askerî yüksek mühendis, yüksek mimar, mühendis ve mimarları, teşkilâtı içinde toplanan hükmi şahsiyeti haiz (Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği) kurulmuştur.

Birliğin merkezi Ankara'dadır.

MADDE 2. — Âmme hizmetlerine yarar bir teşekkül olan birliğin maksat ve gayeleri şunlardır :

a) Bütün mühendis ve mimarları ihtisas kollarına ayırmak ve her kol için lüzum gördüğü yerde oda tesis etmek, bu suretle aynı ihtisasa mensup meslektaşları bir odanın bünyesinde toplamak.

b) Âmmenin ve memleketin menfaatleri, meslekin inkişafı, meslek mensuplarının hak ve salâhiyetleri bakımından lüzumlu gördüğü bütün teşebbüs ve faaliyetlerde bulunmak.

c) Meslek ve menfaatleri ile alâkalı işlerde resmî makamlarla iş birliği yaparak gerekli yardımlarda ve tekliflerde bulunmak, meslekle alâkalı bilecümle mevzuatı, normları, fennî şartnameleri incelemek ve bunlar hakkındaki düşünceleri alâkalılara bildirmek.

MADDE 3. — Birliğin idare uzuvları şunlardır :

- Birlik umumi heyeti;
- Birlik idare heyeti;
- Birlik umumi kâtipliği;
- Yüksek haysiyet divanı.

MADDE 4. — Birlik umumi heyeti; her yıl odalar umumi heyetlerince odaya kayıtlı âzânın yüzde beşi nispetinde ve 3 kişiden az olmamak üzere seçilecek delegelerden teşekkül eder.

Birliğin maksadı teşekkülüne ait kararları almak, idare heyeti çalışmalarını incelemek ve direktifler vermek, hesaplarını tetkik, gelir ve gider bütçelerini yapmak, muvakkat veya daimî ücretli ve ücretsiz vazifelilerin tâyini ve ücret miktarlarını tesbit etmek, meslekî in-

kişaf ve gerekli faaliyetler hakkında sahalardan ve esaslar tâyin etmek, idare heyeti âzası ve yedeklerini, birlik umumi kâtibini, birliğin haysiyet divanına vereceği âza ve yedeklerini ve murakıpları seçmek umumi heyetin vazife ve salâhiyetleri meyanındadır.

MADDE 5. — Birlik idare heyeti; her oda bir âza ile temsil edilmek üzere birlik umumi heyetince mevcut oda adedine göre seçilecek âzalardan terekübeder.

MADDE 6. — Birlik idare heyetinin vazifeleri :

Umumi heyetçe alınacak kararları tatbik etmek, odaların çalışmalarını kontrol ve teshil etmek, bu kanunla tanınan hak ve salâhiyetlerin iyi bir şekilde kullanılmasını sağlamak ve birliği dâhilde ve hariçte temsil etmek.

MADDE 7. — Birlik umumi kâtibinin vazifesi, birlik muamelâtını ve idare heyeti işlerini muntazam bir şekilde yürütmekten ibaretir.

Umumi kâtip idare heyetinin tabii âzasıdır.

MADDE 8. — Yüksek haysiyet divanı :

- Bayındırlık Vekâleti Bayındırlık Meclisince seçilecek bir temsilci,
- Temyiz Mahkemesi Umumi Heyetince seçilecek bir temsilci,
- Devlet Şûrası Umumi Heyetince seçilecek bir temsilci,
- Odalar birliği umumi heyetince seçilecek iki temsilcinin iştiraki ile teşekkül eder.

MADDE 9. — Yüksek haysiyet divanına seçilen asıl ve yedek âzânın müddeti iki yıldır. Müddeti dolanlar yeniden seçilebilir.

MADDE 10. — Yüksek Haysiyet Divanı mürettep adedi ile içtima eder ve ekseriyetle karar verir. Yüksek Haysiyet Divanı oda haysiyet divanı kararı ile vâkı itirazları evrak üzerinden tetkik ve esbabı mucibe beyanı ile tasdik eder veya bozar ve dosyayı alâkalı odaya iade eder.

Oda haysiyet divanı kararında ısrar ettiği takdirde nihai karar Yüksek Haysiyet Divanına aittir.

Yüksek Haysiyet Divanının verdiği nihai karar katı olup aleyhine hiçbir mercie başvurulamaz.

MADDE 11. — Bayındırlık Vekâleti lüzumu halinde Yüksek Haysiyet Divanını toplantıya çağırır ve divanca alınan kararları alâkalılara tebliğ ve infaz eder.

MADDE 12. — Birliğin gelirleri şunlardır :

- a) Odaların tahakkuk eden yıllık gelirlerinin yüzde yirmisi;
- b) Odalarca yapılacak fevkalâde yardımlar;
- c) Neşriyat gelirleri;
- d) Yardım ve bağışlar;
- e) Sair müteferrik gelirler.

II. Odalar

MADDE 13. — Lüzum görülen yerlerde Birlik Umumi Heyeti kararıyle (Türk Mühendis ve Mimarları Odaları) açılabilir.

MADDE 14. — Her ihtisas şubesi için ancak bir oda açılır. Odaların merkezi Birlik Umumi Heyetince tâyin ve tesbit olunur. İhtisaslari ve iştigal mevzuları aynı olan mühendis ve mimarlar yalnız bir odanın âzası olabilirler.

MADDE 15. — Odalarda asli âza olabilmek için Türkiye Cumhuriyeti tâbiyyetinde olmak ve Türkiye hudutları içinde meslek ve sanatlarını icraya kanunen salâhiyetli bulunmak şarttır.

MADDE 16. — Orman ve ziraat yüksek mühendis ve mühendisleri de mensup buldukları cemiyetlerin umumi heyetleri kararı ile oda kurarak birliğe dâhil olurlar.

MADDE 17. — Sayıları oda teşkiline müsait olmıyan ihtisas mensupları Birlik Umumi Heyeti kararı ile ihtisaslariına göre en yakın odaya ithal olunur.

MADDE 18. — Her oda kendi umumi heyeti kararı ile tâyin ve tesbit olunacak yerlerde şubeler açabilir ve mümessillikler ihdas edebilirler.

MADDE 19. — Odalar bu kanunun 2 nci maddesinin (b) bendinde yazılı maksat ve gayelerden başka, Birlik Umumi Heyetince karar-

laştırılan işlerden yalnız odalarını alâkalandıran kısımları ile vazifelidirler.

MADDE 20. — Odaların idare uzuvları şunlardır :

- a) Oda Umumi Heyeti;
- b) Oda İdare Heyeti;
- c) Oda Haysiyet Divanı.

MADDE 21. — Oda Umumi Heyeti, odaya kayıtlı asli âzalardan teşekkül eder.

MADDE 22. — Oda Umumi Heyetinin vazifeleri :

- a) Odaların maksadı teşekkülüne ait kararları almak, idare heyeti çalışmalarını incelemek ve direktifler vermek, hesaplarını tetkik ve bütçesini yapmak;
- b) İdare heyeti, haysiyet divanı âza ve yedekleri ile murakıplarını seçmek;
- c) Birlik Umumi Heyetine gidecek asıl ve yedek delegeleri seçmek.

MADDE 23. — Oda İdare Heyeti, Oda Umumi Heyetince seçilen 5 veya 7 kişiden teşekkül eder.

İdare Heyeti aralarında bir reis, bir umumi kâtip ve bir muhasip seçmek suretiyle vazife taksimi yaparlar.

MADDE 24. — Oda İdare Heyetinin vazifeleri :

Umumi Heyetçe alınan kararları tatbik ve bu kanunla tanınan hak ve salâhiyetleri iyi bir şekilde kullanmak ve oda ile birlik arasındaki irtibat ve iş birliğini sağlamak.

MADDE 25. — Oda haysiyet divanı, oda umumi heyetince iki sene müddetle seçilen beş kişiden teşekkül eder.

Oda haysiyet divanı mürettep adedi ile içtima ve ekseriyetle karar verir.

MADDE 26. — Odalara kayıtlı meslek mensuplarından bu kanuna aykırı hareketleri görülenlerle, meslekle alâkalı işlerde gerek kasden ve gerekse ihmal göstermek suretiyle zarara sebebiyet veren veya akdettiği mukavelelere riayet etmiyen veyahut meslek, şeref ve haysiyetini muhil durumları tesbit olunanlara kayıtlı buldukları oda haysiyet divanınca aşağıda yazılı inzibati cezalar verilir:

- a) Yazılı ihtar,

- b) 25 liradan 100 liraya kadar para cezası,
c) 100 liradan 1 000 liraya kadar para cezası,
ç) 15 günden 6 aya kadar serbest sanat icrasından meni,
d) Odadan ihraç.

Bu cezaların verilmesinde sıra gözetilmez ancak sebep teşkil eden hâdisenin mahiyet ve neticelerine göre bu cezalardan biri tatbik olunur.

MADDE 27. — Haysiyet divanları tarafından verilen yazılı ihtar ve 100 liraya kadar para cezaları katî olup hiçbir mercie itiraz olunamaz. Ancak 26 nci maddenin (c, ç, d) bentlerinde yazılı cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde ve oda idare heyeti yoluyla Yüksek Haysiyet Divanına itiraz olunabileceği gibi, bu cezalar Yüksek Haysiyet Divanının tasdikından geçirilmedikçe de tatbik olunamaz.

MADDE 28. — Serbest olsun, memur veya asker bulunsun muvakkaten sanat icrasından menedilen âzalar hiçbir suretle serbest sahada meslekî faaliyette bulunamazlar. Bunlar hakkında verilen kararlar alâkahılarca bilinmek üzere Bayındırlık Vekâletince münasip görülecek yollarla ilân olunur ve tatbiki ciheti sağlanır. Sanat icrasından meni müddetince memur ve asker âzaların memuriyeti ile alâkalı vazifelerine hâlel gelmez. Bunların meslekî bakımından kusur ve suçları bu kanun hükümlerine tâbidir.

MADDE 29. — Muvakkaten sanat icrasından menolunanlar sanatlarını icraya devam ederlerse cezaları bir misli daha artırılır.

MADDE 30. — Her türlü oda aidatı ile diğer para cezalarını tebliğ gününden itibaren 30 gün içinde mensup oldukları odaya ödemiyenler hakkında İera ve İflâs Kanunu hükümlerine göre takibat yapılır.

MADDE 31. — Odalardan ihraç kararı ancak umumî hükümlere göre medeni haklarını kaybetmiş olanlar veya meslek camiasından uzaklaştırılmalarında mutlak zaruret görülenler hakkında verilebilir.

MADDE 32. — Odaların gelirleri:

- a) Âza kaydiyeleri,
b) Âza yıllık aidatı,
c) Âzanın o yıl içinde kazancının Gelir Vergisine matrah olan kısmının binde beşi,

- ç) Hizmet karşılığı alınan ücretler,
d) Vesika ücretleri,
e) Neşriyat hasılatı,
f) Bağış ve yardımlar,
g) Para cezaları,
h) İştiraklerden mütevellit kârlar,
i) Meslekî müsabakalarda derece ve mansiyon alanlarla jüriye âza seçilenlerin alacakları paraların yüzde beşleri,
k) müteferrik gelirler.

III - Umumi hükümler

MADDE 33. — Türkiye'de mühendislik ve mimarlık meslekleri mensupları mesleklerinin icrasını iktiza ettiren işlerle meşgul olabilmeleri ve meslekî tedrisat yapabilmeleri için ihtisasına uygun bir odaya kaydolmak ve âzalık vasfını muhafaza etmek mecburiyetindedirler.

MADDE 34. — Yabancı müteahhitler veya yabancı firmalar :

Türkiye'de Devlet daireleri ile resmî ve hususi bilûmum müessesese ve şahıslara karşı re'sen veya yerli firmalarla müştereken taahhüt ettikleri mühendislik veya mimarlık ile alâkalı işlerde yalnız bu işlere munhasır kalmak üzere yabancı mütehassıs çalıştırabilirler.

MADDE 35. — 34 ncü maddede yazılı hususlardan gayri işlerde yabancı yüksek mühendis, yüksek mimar, mühendis ve mimar kullanılabilmesi odalar birliği idare heyetinin mütalâası üzerine Bayındırlık Vekâletince karar verilmesine bağlıdır. Yalnız Devlet daireleri ile resmî ve hususi müessesese ve şahıslar tarafından istişari vazifelerle getirilen ve teknik tedrisat için gelenler bu kayda tâbi değildirler. Bunlar da ancak getirildikleri iş mevzuu dâhilinde kalarak bunların haricinde meslekî faaliyette bulunamazlar.

MADDE 36. — 34 ve 35 nci maddeler gereğince gelen yabancı meslek mensupları Türkiye'de bir aydan fazla kaldıkları takdirde ihtisaslarına en yakın odaya müracaatla geçici âza olarak kaydolunurlar.

MADDE 37. — Yüksek mühendis, yüksek mimar, mühendis ve mimarlar kanunen kendilerine verilmiş olan unvandan başka her hangi bir unvan kullanamazlar.

MADDE 38. — Bu kanunun 33 ncü maddesinde yazılı vecibeleri yerine getirmiyen yüksek mühendis, yüksek mimar, mühendis ve mimarlar Türkiye’de meslekî faaliyetten menedilirler.

MADDE 39. — Bu kanun hükümleri müteşebbis heyetlerce ihzar ve birlik umumi heyetince tasvip edilecek bir talimatname ile tatbik olunur.

MUVAKKAT MADDE 1. — Türkiye’de mevcut bilûmum yüksek mühendis ,yüksek mimar, mühendis ve mimarlar bu kanunun nesrinden itibaren iki ay içinde Bayındırlık Vekâletinden alacakları birer beyannameyi doldurarak buldukları yer bayındırlık müdürlüklerine veya doğrudan doğruya Bayındırlık Vekâletine vermeye mecburdurlar.

MUVAKKAT MADDE 2. — Bu kanunun neşri tarihinden itibaren bir ay içinde Bayındırlık Vekâletinin teşebbüsü ile mezkûr tarihte faaliyet halinde bulunan meslekî birliklerce gönderilecek ikişer temsilci ile Bayındırlık Vekâletinin tâyin edeceği 5 temsilciden müteşekkil müteşebbis heyet Bayındırlık Vekâletince toplanır. Kanunun neşrinden itibaren 3 ay içinde Odalar Birliği Talimatnamesiyle kurulacak odaların ve ilk umumi heyet toplantısı için lüzumlu diğer bilûmum hazırlıkları tamamlar ve ilân eder. Kanunun neşrinden itibaren 6 ay içinde o tarihte faaliyette bulunan birlikler umumi heyetlerini topharak 3 kişiden az olmamak üzere kayıtlı âzalarının

yüzde beşi nispetinde delegelerini seçer, bunların isim ve adreslerini Bayındırlık Vekâletine bildirir. Vekâletçe bir ay içinde birliklerce seçilen delegelere yazılı davetiye gönderilerek toplantıya davet olunur. Toplanan bu heyet Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliğinin birinci umumi heyetini teşkil eder.

Umumi heyet toplantısını idare etmek üzere bir reis, iki reisvekili, 4 de kâtip seçer. Bu heyet kararlarını ekseriyetle verir. Yalnız talimatnameye ait kararlarda 3/2 ekseriyet aranır.

MUVAKKAT MADDE 3. — Birinci odalar birliği umumi heyetinin vazifeleri :

a) Müteşebbis heyet tarafından hazırlanmış bulunan Odalar Birliği Talimatnamesini müzakere ve kabul etmek,

b) Kurulması icabeden ve müteşebbis heyet tarafından hazırlanmış olan odaları tesbit etmek ve oda teşkili mümkün olmıyan meslek mensuplarının hangi odaya kayıtlı olacaklarını tetkik ve tâyin etmek,

c) Odalar birliği idare heyetini ve yedeklerini seçmek,

ç) Odalar birliği umumi kâtibini ve murakıplarını seçmek,

d) Yüksek haysiyet divanı âzalarını ve yedeklerini seçmek.

MADDE 40. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren meriyete girer.

MADDE 41. — Bu kanun hükümlerini icraya Bayındırlık ve Adalet vekilleri memurdur.